

گزارش از اقدامی مبارک

مسیر پیشگیری و سیر درمان

نگاهی به دوره‌های کوتاه‌مدت توانمندسازی مدیران و مشاوران

گزارش از محمدحسین دیزجی

ارتقای «سجاد سلامت روانی و اجتماعی دانشآموزان»، انگیزه و دلیلی است که این افراد را دور یک میز جمع کرده است. از همه جای تهران آمده‌اند تا در کنار آنچه که سال‌ها اندوخته‌اند، دانش خود را به روز کنند و ضمن تبادل تجربه، حاصل این سه روز دوره را، برای دیگر مشاوران و مردمیان به ارمغان ببرند. مدرسانی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی طی این مدت، ضمن ارائه تازه‌ترین نکته‌ها، به پرسش‌های تک‌تک این مدیران مراکز مشاوره مناطق شهر تهران نیز پاسخ می‌دادند. این همه پرسش و پاسخ، آموزش، تلاش، برنامه و جلسه، سعی دارد به یک نتیجه ارزشمند که همانا برقراری آرامش روحی، روانی و سلامت جسمی دانشآموزان است، نزدیک و نزدیک‌تر شود. مانیز به منظور آشنایی بیشتر با این فعالیت به «مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی توحید» در تهران قدم می‌گذاریم تا از این فعالیت گزارشی را تقدیم شما کنیم. با ما همراه باشید.

● ● ●

موضوع جلسه «کوتاه‌کردن مسیر پیشگیری و سیر درمان» است و استاد و فراغیرنده‌گان دور یک میز بزرگ جمع شده‌اند. صدای مدرس به وضوح شنیده می‌شود. در فاصله‌های کوتاهی نیز صدای مدیران منطقه‌های آموزش و پرورش شهر تهران که پرسشی را مطرح می‌کنند و یا تجربه‌ای را با حاضران در میان می‌گذارند، به گوش می‌رسد. ترجیح می‌دهیم ابتدا با مدیر مرکز، سرکار خانم زهرا مستدام، گفت‌وگو کنیم و در فرستنی مناسب به جمع حاضران در جلسه بپیوندیم، او که مدارک کارشناسی و کارشناسی ارشد خود را در رشته‌های روان‌شناسی و مشاوره خانواده دریافت کرده و در حال گذراندن دوره دکترای روان‌شناسی مشاوره است، بسیار صمیمانه از ما استقبال می‌کند و به پرسش‌های ما پاسخ می‌دهد. رویه‌روی میز محل کارش، کتابخانه‌ای مملو از مجموعه‌های حوزه روان‌شناسی قرار دارد و روی تخته سفید اتفاقش، کلی طرح و برنامه یادداشت کرده است. او مسئولیت مجموعه‌ای را عهده‌دار است که از سال ۱۳۷۰ با هدف ارائه خدمات روان‌شناختی به دانشآموزان کل استان تهران ایجاد شده است. در ادامه متن این گفت‌وگو را می‌خوانید:

حداد را به درمانگاه (کلینیک) توحید می‌فرستند. امیدوارم بتوانیم با تقویت مرکزهای مشاوره منطقه‌ها، مسیر پیشگیری و سیر درمان را برای دانشآموزان و والدین کوتاه‌تر کنیم.

◀ از هدف‌های برگزاری این برنامه، مدت زمان دوره، سرفصل‌ها، مخاطبان و استادان برایمان بگویید. نام برنامه «ارتقای سجاد سلامت روانی و اجتماعی

◀ از این مرکز برایمان بفرمایید. به لطف پروردگار و با درایت و کارهای ارزنده و زحمات رئیسان پیشین مجموعه، هدف‌های اولیه این مرکز تاکنون محقق شده است و من هم تلاش می‌کنم به کمک دولستان و همکارانم مسیر

رو به رشدی داشته باشیم. اکنون مرکز مشاوره استان تهران (توحید) راهبری مرکزهای مشاوره منطقه‌های آموزش و پرورش تهران را بر عهده دارد. این مرکزها موارد فوریتی (اورژانسی) و

بگیرند؟
در همه زمان‌ها و روزهای سال در خدمت مدیران مراکز مشاوره و اعضای تخصصی و همه‌والدین و دانش‌آموزان خواهیم بود و هیچ روزی خدمات مشاوره‌ای ما متوقف نخواهد شد. امید است با تداوم این دوره‌ها، ریل‌گذاری ثابتی در زمینه دانش و نگرش ارتقای سلامت روان ایجاد کنیم.

صحبت‌های اولیه و دریافت اطلاعات برنامه از مدیر مرکز مشاوره
توحید که به انتهای رسید، حوالی ساعت استراحت بین دو کلاس است. در این فاصله می‌توانیم صحبت کوتاهی با علی اسدی، روانشناس بالینی و کارشناس وزارت بهداشت و یکی از مدرسان دوره داشته باشیم:

شما بر اساس سرفصل‌های مشخص شده در این دوره به آموزش می‌پردازید. اما به یقین حاضران در جلسه نیز مباحثت و مشکلاتی را با شما در میان گذاشته‌اند و امید دارند از طریق این دوره‌ها به نوعی کمک شود تا آن معضلات کاهش پیدا کنند. از این نکات برایمان بفرمایید.

یکی از مباحثی که دوستان در صحبت‌هایشان مطرح کردند، بحث کاهش انگیزه‌های تحصیلی است. الان در وجود تعدادی از دانش‌آموزان انگیزه و علاقه‌مندی به درس و تحصیل، آن طور که باید و شاید دیده نمی‌شود. همین موضوع باعث یک سلسله تنش‌ها میان دانش‌آموزان، اولیای مدرسه و خانواده‌های آنان شده است. موضوع بعدی وابستگی‌های دانش‌آموزان به چیزهایی نظیر اینترنت، گوشی تلفن همراه، بازی‌های رایانه‌ای و مانند این هاست که خیلی وسعت پیدا کرده. میزان وابستگی در حدی است که شاید بتون در برخی موارد به آن عنوان اعتیاد را داد. این موضوع سبب ایجاد اختلال در عملکرد دانش‌آموز می‌شود.

بحث دیگر، اختلالاتی از جنس افسردگی است. در خصوص افسردگی، اختلالات رابطه‌دار و مواردی از این قبیل در مدرسه‌ها گزارش‌هایی داشته‌ایم. مثلاً گرایش به مصرف سیگار در نوجوانان از جمله مواردی است که به سلامت روان ارتباط دارد. برخی از این موارد آسیب‌های اجتماعی و روانی را به دنبال دارد. البته بر اساس تجربه‌های خودم که با چههای در ارتباط هستم نیز باید عرض کنم، برخی از این موارد به فشارهایی برمی‌گردد که از سمت مدرسه و خانواده روی دانش‌آموزان می‌آید.

لطفاً مثال بزنید.

برای مثال می‌توان به تأکیدهای بیش از حد به دانش‌آموزان در خصوص درس خواندن اشاره کرد. بسیاری از بچه‌ها مثل روزگار ما، خیلی حال و حوصله کتاب دست‌گرفتن و خواندن محتواهای آن‌ها را ندارند. یعنی حاضر نیستند وقت بگذرانند.

دانش‌آموزان» و هدف آن «افزایش دانش و سعادت بهزیستی روانی در دانش‌آموزان، تشخیص بهنگام آسیب و مشکل دانش‌آموزان، و پیشگیری از تداوم اختلال‌های روان شناختی در دانش‌آموزان با اولویت دانش‌آموزان دوره ابتدایی» است. مدت زمان دوره سه روز از تاریخ ۲۶ تا ۲۸ دی ماه ۱۴۰۱ از صبح تا ساعت ۱۶ بعدازظهر است. برخی سرفصل‌های آموزشی دوره عبارت‌اند از: مشکلات بیش فعالی، اختلالات یادگیری، رشد روانی، عاطفی و اجتماعی کودکان و نوجوانان، اختلالات اضطرابی، اختلالات افسردگی، شناسایی و مدیریت مشکلات نافرمانی، و ناتوانی ذهنی. البته هدف نهایی دانش‌آموزان و مدیران مراکز مشاوره منطقه‌های آموزش و پرورش شهر تهران بوده‌اند. استادان نیز از وزارت بهداشت دعوت شده‌اند.

انتظار شما از این برنامه چیست و مخاطبان قرار است آموزش‌ها را چطور در حوزه کار خودشان گسترش دهند و آن را به افراد بیشتری بیاموزند؟

پس از پایان این دوره، بندۀ انتظار دارم تمامی مطالب و اندوخته‌های علمی حاصل از این دوره سه روزه، به علاوه دانش حرفاء مدیران، در منطقه به اعضای تخصصی مراکز آموزش داده شود تا اعضای تخصصی بتوانند، این آموزش‌ها را به مریبان منتخب در مدرسه‌ها منتقل دهند.

در این صورت باید بتوانیم تأثیر آن را در تشخیص و پیشگیری اولیه به روش تات (tot) شاهد باشیم.

از سوابق این نوع آموزش‌ها برایمان بگویید و اینکه به نظر شما این آموزش‌ها قرار است چه کمکی به دانش‌آموزان بکنند؟ در سال ۱۳۹۷ در دو منطقه این محتوا آموزش داده شد و اثربخشی خوبی را شاهد بودیم، ولی طرح به دلایل کمبود نیروی انسانی و ... ناتمام ماند.

اما نکته دوم سوال مهمی است که شما پرسیدید. دغدغۀ بندۀ در هر لحظه‌ای از نشست سه روزه، پاسخ به این سوال بوده است. هر زمان فرصتی برای اندیشیدن می‌یافتم این سوال در ذهنم طنین انداز می‌شد که: «چگونه این آموزش‌ها می‌توانند در ارتفاقی بهزیستی روانی و سعادت سلامت روان دانش‌آموزانم مؤثر باشند؟» پاسخ آن را برایها با مدیران مراکز مناطق مرور کرده‌ام. مطلوب همه‌ما این است که در سطح مدرسه‌ها دانش‌آموزی نداشته باشیم که علائمی از بههم‌ریختگی و نوسانات خلقی و عملکرد پایین تحقیلی داشته باشد و شناسایی و ارجاع نشود. هدف تمامی ما این است که در حیاط مدرسه، دانش‌آموزی را شاهد نباشیم که دچار بعض مکرر، خشم فراوان، نداشتن مهارت دوست‌بایی و تنها ماندن در فعالیت‌های علمی و ورزشی باشد و به مرکز مشاوره ارجاع نشود.

از این دوره که بگذریم، افراد برای چه موضوع‌هایی می‌توانند با مرکز شما در ارتباط باشند و از شما خدمات

نام برنامه «ارتقای سعادت سلامت روانی و اجتماعی دانش‌آموزان» و هدف آن «افزایش دانش‌آموزان، تشخیص بهنگام اولویت دانش‌آموزان دوره ابتدایی» است. آنچه در حوزه کار خودشان گسترش دهند و آن را به افراد بیشتری بیاموزند؟

پس از پایان این دوره، بندۀ انتظار دارم تمامی مطالب و اندوخته‌های علمی حاصل از این دوره سه روزه، به علاوه دانش حرفاء مدیران، در منطقه به اعضای تخصصی مراکز آموزش داده شود تا اعضای تخصصی بتوانند، این آموزش‌ها را به مریبان منتخب در مدرسه‌ها منتقل دهند.

در این صورت باید بتوانیم تأثیر آن را در تشخیص و پیشگیری اولیه به روش تات (tot) شاهد باشیم.

از سوابق این نوع آموزش‌ها برایمان بگویید و اینکه به نظر شما این آموزش‌ها قرار است چه کمکی به دانش‌آموزان بکنند؟ در سال ۱۳۹۷ در دو منطقه این محتوا آموزش داده شد و اثربخشی خوبی را شاهد بودیم، ولی طرح به دلایل کمبود نیروی انسانی و ... ناتمام ماند.

اما نکته دوم سوال مهمی است که شما پرسیدید. دغدغۀ بندۀ در هر لحظه‌ای از نشست سه روزه، پاسخ به این سوال بوده است. هر زمان فرصتی برای اندیشیدن می‌یافتم این سوال در

ذهنم طنین انداز می‌شد که: «چگونه این آموزش‌ها می‌توانند در ارتفاقی بهزیستی روانی و سعادت سلامت روان دانش‌آموزانم مؤثر باشند؟» پاسخ آن را برایها با مدیران مراکز مناطق مرور کرده‌ام. مطلوب همه‌ما این است که در سطح مدرسه‌ها دانش‌آموزی نداشته باشیم که علائمی از بههم‌ریختگی و نوسانات خلقی و عملکرد پایین تحقیلی داشته باشد و شناسایی و ارجاع نشود. هدف تمامی ما این است که در حیاط مدرسه، دانش‌آموزی را شاهد نباشیم که دچار بعض مکرر، خشم فراوان، نداشتن مهارت دوست‌بایی و تنها ماندن در فعالیت‌های علمی و ورزشی باشد و به مرکز مشاوره ارجاع نشود.

از این دوره که بگذریم، افراد برای چه موضوع‌هایی می‌توانند با مرکز شما در ارتباط باشند و از شما خدمات

«به نظر شما چه سازمان‌ها و نهادهایی باید دست به دست هم بهدهند تا این مشکلات بهتر شناسایی و درمان شوند؟»
با توجه به اینکه ۱۴ دستگاه اجرایی کشور مطابق «سنده ائتلاف نماد»، باید در راستای ارائه خدمات به دانشآموزان و تأمین و ارتقای سلامت روان و مراقبت اجتماعی از دانشآموزان نقش آفرینی کنند، سازمان‌ها و نهادهایی مانند بهزیستی، کمیته امداد امام (ره)، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، قوه قضائیه، فراجا، بنیاد برکت، وزارت کشور، سازمان برنامه و پژوهش و سایر اعضا ائتلاف نماد همگی باید دست به دست هم بدهند و با محوریت آموزش‌پرورش در راستای ارتقای سطح سلامت جسمی و روانی و مراقبت اجتماعی دانشآموزان قدم بردارند. در حوزه شناسایی مشکلات، آسیب‌ها و اختلالات روان‌شناختی دانشآموزان، وزارت بهداشت و مرکز مشاوره این دستگاه، همچنین سازمان بهزیستی کشور با ارائه خدمات حمایتی – درمانی به دانشآموزان و خانواده‌هایی که از سوی آموزش‌پرورش به این ارگان‌ها ارجاع داده‌اند، می‌توانند نقش مهمی در شناسایی مسائل و کمک به حل مشکلات دانشآموزان داشته باشند.

«علمایان و مدیران مدرسه‌ها چطور می‌توانند در زمینه شناسایی و حل بحران‌ها و مشکلات روحی و روانی دانشآموزان به‌طور مثبت نقش آفرینی کنند؟»

مدیران مدرسه‌ها در برنامه‌ریزی، تعیین اولویت و طرح ریزی نقشه‌راه مدرسه در طول سال تحصیلی، با ایجاد ساختار مناسب و اهمیت دادن به تأمین و ارتقای سلامت روانی دانشآموزان و برنامه‌ریزی تمامی ارکان مدرسه در این زمینه، نقش اصلی را در بهتررساندن این مهم ایفا می‌کنند. علمایان و مدیران مدرسه‌ها هم به عنوان بازوی توانمند نظام تعلیم و تربیت و به عنوان افرادی که بیشترین ارتباط را با دانشآموزان در کلاس‌های درس دارند، در شناسایی بهموقع دانشآموزان نیازمند دریافت خدمات راهنمایی و مشاوره و همچنین غربالگری و ارجاع دانشآموزان در معرض خطر و دارای شرایط پر خطر و انجام مداخلات مختصر در قالب برنامه درسی و غیردرسی، می‌توانند نقش آفرینی ارزشمندی در این حوزه داشته باشند. با توجه به تأکید سند تحول بنيادین بر ایفای نقش تربیتی معلمان و تمامی کارکنان مدرسه، انتظار می‌رود رفته‌رفته به سمت ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره‌ای به دانشآموزان به‌صورت نظاممند و یکپارچه قدم برداریم و این مهم جز با همکاری و همراهی تمامی این عزیزان میسر نخواهد شد.

در ادامه برنامه، دکتر عزیزالله بابلی، رئیس «اداره مشاوره آموزش‌پرورش شهر تهران» و مسعود تقیانی، رئیس «اداره امور تربیتی مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی

بخوانند و حفظ کنند. بلکه بیشتر مایل هستند که مثلاً با یک تلیک (کلیک) کردن پاسخ یک مسئله را ببینند و جواب بدene. این موضوع به قول قدیمی‌ها خیلی مورد قبول و پسند خانواده‌ها و معلمان نیست.

«يعنى ممكن است به خاطر تغییر شرایط و آمدن فناوری وبروزبودن، بجهه‌ها دیگر تمایل نداشته باشند با آن روش‌ها دنبال یادگیری باشند؟»

به نظر می‌رسد با این ویژگی‌ها و شرایط، ما باید خودمان را کمی تغییر دهیم و به روزتر باشیم. شاید الان یکی از دغدغه‌های خیلی از خانواده‌ها و اولیای تحصیلی این باشد که چرا دانشآموز خیلی نمی‌نویسد یا خیلی کتاب

دستش نیست. «چرا نمی‌خوانی؟» و

«چرا جزو نداری؟» و نکته‌های نظری

این را مطرح می‌کنند. در حالی که

دانشآموز معتقد است از روش‌های

گوناگون در اینترنت، برنامه‌های

کاربردی (ایلکیشن‌ها) و سایر

محتوها، اطلاعات لازم را دریافت

کرده و یادگیری از نسگاه او به قدر

کفایت انجام شده است.

اگر این تطبیق‌ها انجام شوند، میزان

تنش بین دانشآموزان و خانواده‌ها و حتی

اولیای تحصیلی کاهش پیدا می‌کند. به علاوه،

با عامل‌های بیرونی این موضوع، نظریه ترک تحصیل و

مانند آن کمتر روبرو می‌شویم.

جلسه با حضور یکی دیگر از استادان مدعو دویاره ادامه پیدا می‌کند. استاد نکته‌ها را یک‌به‌یک شرح می‌دهد و حاضران در لابه‌لای آموزش، پرسش‌های خود را در کلاس مطرح می‌کنند و پاسخ می‌گیرند. در همین فرست، دکتر طاهره فضائلی، معاون دفتر مشاوره وزارت آموزش‌پرورش نیز به مجموعه می‌آید. فرصت را غنیمت می‌شمریم و چند پرسش را با او در میان می‌گذاریم و پاسخ می‌گیریم:

«حمایت‌های شما از برپایی این دوره‌های آموزشی برای مدیران مراکز و مشاوران مدرسه‌ها به چه نحو و ترتیب خواهد بود؟»

با توجه به تأکید سند نظام جامع راهنمایی و مشاوره مبنی بر ایفای نقش تربیتی معلمان و کارکنان مدرسه‌ها و اهمیت برگزاری این دوره‌ها توسط مدیران مراکز برای مشاوران مدرسه‌ها، و همچنین آموزش رابطان و معلمان در مدرسه‌ها در راستای ایفای نقش مشاوره‌ای و تربیتی در کلاس‌های درس و لزوم شناسایی دانشآموزان دارای مشکلات و آسیب‌های اجتماعی و همچنین اختلالات روانی، از همکارانمان در حوزه مشاوره سراسر کشور حمایت خواهیم کرد و در این زمینه اعتبارات لازم تخصیص داده می‌شود و دستورالعمل‌های لازم ارسال خواهد شد.

شنبه تهران»، برای بازدید از دوره آموزشی به جمع حاضران می‌بیوندد، مدتی در کلاس می‌نشینند و نحوه برگزاری برنامه را زنديك مشاهد می‌کند. ايشان در بخشی از برنامه با حاضران در

جلسه گفت و گو می‌کند و ضمن شنیدن صحبت‌های آنان، نظرات خود را نيز با مدیران مشاور مناطق تهران در ميان مي‌گذارد.

در فرصتی مناسب نيز به پرسش‌های مجله رشد مشاور پاسخ مي‌دهد. دكتربابلي ابتداء مي‌گويد: «ما باید نگاه پيشگيرانه داشته باشيم، مشاور مدرسه درمانگر نيسست و باید بر اساس پايش و

فراؤاني مشكلات و آزمون‌های سلامت روان به داشت آمزون و خانواده‌ها، و به عنوان اتاق فکر سلامت روان حتى به همکاران، خدمات مشورتی ارائه بدهد. در صورت وجود موارد

فورويتی هم باید موارد را به مراکز درمانی معرفی و ارجاع دهد.»

دكتربابلي که خود حدود ۲۵ سال سابقه مشاوره در سطح مدرسه‌ها را دارد، در ادامه يادآور می‌شود: «ما در همه مدرسه‌ها مشاور نداريم، بنابراین کارکنان مدرسه‌ها باید توائمند شوند تا اگر نمونه‌های بارزی از افکار منفي را می‌بینند، از بروز حادثه جلوگيري کنند و آن فرد را ارجاع بهنهندا. افرادی که در اين زمينه کار مي‌کنند، باید چند سال سابقه کار مشاوره داشته باشند و حداقل مدارك لisans و فوق لisans داشته باشند که برحی از آن‌ها هم حتی مدرک دكترا دارند. بنابراین هدف دوره ما اين است که اين افراد توائمند شوند. خوشختانه اين دوره تا جايی که من تا اين لحظه اطلاع دارم، برای اولين بار است که در کشور در سطح مدیران مراکز مشاوره برگزار شده است.»

در ادامه، تقياني به موضوع همکاري ساير سازمان‌ها و نهايدها با آموزش وپرورش در اين زمينه اشاره مي‌کند و مي‌گويد: «براي کاهش آسيب‌های اجتماعی بين دانش آموزان، در سطح مدرسه‌ها و خانواده‌ها نيازمند همکاري ساير دستگاه‌ها هستيم تا اين موضوع به مقصد و مقصود برسد. ما امروز اين دوره را در مسیر دانش افزاي، با همکاري متخصصان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پرشكى برگزار مي‌کنيم.»

تقيني در پاسخ به اين سؤال که: «ما در حال حاضر در تمام مدرسه‌ها مشاور نداريم و موضوع سلامت روان دانش آموزان نيز هميت دارد و قرار است چطور اين موضوع را پوشش بيشتری بهديم» مي‌گويد: «ما در قدم اول از آموزش مدیران مراکز مشاوره تهران شروع كردیم و به يقین اين افراد به توائمندسازی منطقه خودشان مي‌پردازنند. ما تلاش مي‌کنیم اين شبکه‌سازی در سطح رئيسان مناطق آموزش وپرورش، مدیران مدرسه‌ها و سپس معلمان و آموزگاران وسعت پيدا کند.»

شنبه تهران»، برای بازدید از دوره آموزشی به جمع حاضران می‌بیوندد، مدتی در کلاس می‌نشینند و نحوه برگزاری برنامه را زنديك مشاهد می‌کند. ايشان در بخشی از برنامه با حاضران در

جلسه گفت و گو می‌کند و ضمن شنیدن صحبت‌های آنان، نظرات خود را نيز با مدیران مشاور مناطق تهران در ميان مي‌گذارد.

در فرصتی مناسب نيز به پرسش‌های مجله رشد مشاور پاسخ مي‌دهد. دكتربابلي ابتداء مي‌گويد: «ما باید نگاه پيشگيرانه داشته باشيم، مشاور مدرسه درمانگر نيسست و باید بر اساس پايش و

فراؤاني مشكلات و آزمون‌های سلامت روان به داشت آمزون و خانواده‌ها، و به عنوان اتاق فکر سلامت روان حتى به همکاران، خدمات مشورتی ارائه بدهد. در صورت وجود موارد

فورويتی هم باید موارد را به مراکز درمانی معرفی و ارجاع دهد.»

الهام سيفي، مدير «клиنيك مهرآوا» در منطقة يك در جواب مي‌گويد: «لين دوره بازآموزي يادگرفته‌های قبلی بود و مهارت برخورد با مراجعت در عمل، و دانش و توانايي مواجهه با موردهای نوپديد را به فراگيرندگان آموزش داد. همچنين هماهنگي بين دستگاهي (آموزش وپرورش و وزارت بهداشت)، با بهره‌گيری از استادان دانا و توانا از ويزگي‌های ممتاز اين دوره بود. دوره از كيفيت لازم و كافي برای يادگيری برخوردar بود، بهطوری که هيج پرسشي بي باسخ نماند. به عبارت دیگر، آموزش اثربخش به معنی واقعی کلمه اتفاق افتاد. در اولین فرصت ممکن آموخته‌هايم را به مربيان و فراگيرندگان منطقه يك انتقال خواهم داد.»

راضيه ريسى مي‌گويد: «من مشاور تحصيلي نوجوان هستم و در زمينه برنامه‌ريزي هدایت تحصيلي آزمون سراسري و مشكلات نوجوانان کار كرده‌ام. معتقدم با توجه به كمبود نيروي مشاوره در مدرسه‌های ابتدائي و دوره دوم متوسطه، توائمندسازی علمان و رابطاني که با دانش آموزان در ارتباط هستند، ضرورت دارد. از طرف ديگر، به سبب تنوع و پيچيدگي مشكلات نوجوانان، به روزرسانی اطلاعات مشاوران ضروري است. پيشنهاد مي‌کنم که اين دوره‌ها حداکثر هر سه ماه يكبار بهصورت کارگاهي و مختصرتر برگزار شوند.»

صديقه قلندری، داراي مدرک دكتري روان‌شناسي و ۱۵ سال سابقه به عنوان درمانگر اختلالات که در حال حاضر به عنوان مدير «مرکز مهر» منطقه ۵ فعالیت دارد، مي‌گويد: «ساده بيان کردن نشانه‌ها توسيط يكى از استادان به نظرم جذاب بود. چون ما بعد از سال‌ها تدریس و درمان، كمي نشانه‌ها را تخصصی تر بيان مي‌کنیم که شايد برای کسانی که تخصص ندارند، سنگين باشد. همچنان مهم ترين دغدغه به نظرم اين است که آموزش‌ها باید در شش ماهه دوم سال برگزار شوند تا بتوان بازخورد بهتری برای سال تحصيلي از آن گرفت.»

و سرانجام اين گزارش به اميد برداشتمن گامي مفيد در مسیر بهبود سلامت بهداشت و روان دانش آموزان کشورمان به بيان مي‌رسد.

در پايان يكى از جلسه‌های روزانه اين دوره سه روزه که شركت‌کنندگان از فرصت بيشتری برخوردارند، سؤال‌هایي را با

در پايان يكى از جلسه‌های روزانه اين دوره سه روزه که شركت‌کنندگان از فرصت بيشتری برخوردارند، سؤال‌هایي را با

